

İNFORMASIYA CƏMIYYƏTİNDƏ İNNOVATİV İNKİŞAF VƏ TƏHSİLİN KEYFİYYƏTİ

UOT 101.1:316
<https://doi.org/10.30546/3006-0346.2024.6.84.0109>

GÜLNAZ MƏDƏDLİ

*Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının
Fəlsəfə və sosiologiya İnstitutunun doktorantı*

E-mail: m.polad@mail.ru

Keçən əsrin son onilliklərində yeni elmi anlayış yarandı və fəal şəkildə inkişaf edir - informasiya elmi. İnformasiya elminin davamçıları onu sadəcə bir elm kimi deyil, “bütün bəşəriyyətin həyatının, harmoniyasının, sülhünün və elmi-texniki tərəqqinin yeganə ümumiləşdirici ideologiyası” hesab edirlər. Bu elmin müddəalarına görə, informasiya Kainatın universal generativ əsasıdır. Məlumat sayəsində Kainat meydana çıxdı - qalaktikalar, planetlər, o cümlədən Yer və üzərindəki həyat yarandı. İnformasiya elminin predmeti təbiətdə və cəmiyyətdə baş verən informasiyanın makro- və mikro-dinamik proseslərinin və hadisələrinin materializasiya və qeyri-materializasiya atributları ilə qarşılıqlı əlaqədə habelə qəbulu, ötürülməsi, saxlanması proseslərindən ibarətdir.

İnformasiya cəmiyyəti post-sənaye cəmiyyətinin nəzəri anlayışıdır; informasiya və biliyin vahid informasiya məkanında çoxaldığı sivilizasiyanın mümkün təkamül inkişafının tarixi mərhələsi. İnformasiya cəmiyyətinin istehsalının əsas məhsulları informasiya və biliklərdir. Fərqli xüsusiyyətlər:

- informasiya, bilik və informasiya texnologiyalarının cəmiyyətin həyatında rolunun artırılması;
- informasiya texnologiyaları, rabitə və informasiya məhsullarının və xidmətlərinin istehsalı sahəsində çalışanların sayının artması, onların ümumi daxili məhsulda xüsusi çəkisinin artması;
- telefoniya, radio, televiziya, internet, həmçinin ənənəvi və elektron mediadan istifadə etməklə cəmiyyətin artan informasiyalaşdırılması;
- aşağıdakıları təmin edən qlobal informasiya məkanının yaradılması: (a) insanlar arasında səmərəli informasiya qarşılıqlı əlaqəsi, onların qlobal informasiya resurslarına çıxışı, onların informasiya məhsulları və xidmətlərinə olan tələbatlarının ödənilməsi;
- elektron demokratiyanın, informasiya iqtisadiyyatının, elektron dövlətin, elektron hökumətin, rəqəmsal bazarların, elektron sosial və iqtisadi şəbəkələrin inkişafı;

İnformasiya cəmiyyətinin inkişafı meyarı kimi üç meyar seçilə bilər: kompüterlərin mövcudluğu,

kompüter şəbəkələrinin inkişaf səviyyəsi və informasiya sferasında çalışanların sayı, o cümlədən gündəlik fəaliyyətlərində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə.

Etiraf etməliyik ki, dünyanı dərk etmək üçün əsas alətimiz olan hissələr ən mükəmməl cihazlar deyil. Onlar həmişə dəqiq deyil və bütün məlumatları qəbul edə bilmirlər. Təsadüfi deyil ki, kobud, təxmini hesablamalara “gözlə” deyilir. Əgər xüsusi alətlər olmasaydı, çətin ki, bəşəriyyət canlı hüceyrənin sirlərinə nüfuz edə, Marsa və Veneraya kosmik zondlar göndərə bilməzdi.

1. İnformasiya cəmiyyətində həyat keyfiyyəti haqqında yeni fikirlər

Sivilizasiyanın inkişafının qlobal problemlərinin tədqiqi sahəsində məşhur amerikalı mütəxəssis Elvin Tofflerin “İnqilabi sərvət” [5] monoqrafiyasında göstərilir ki, informasiya cəmiyyətinin inkişafı şəraitində ənənəvi ideyalar həyat keyfiyyəti əhəmiyyətli dərəcədə dəyişir. Müasir insanın həyat keyfiyyəti getdikcə daha çox informasiya məhsullarının və xidmətlərinin istehlak səviyyəsindən, onların mövcudluğundan və keyfiyyətindən asılıdır. Mobil telefona, İnternetə çıxışı olan fərdi kompüterlər, çoxkanallı rəqəmsal televiziya, avtomobil naviqasiya peyk sistemləri - bütün bunlar artıq müasir insanın ayrılmaz atributlarıdır, onsuz onun gündəlik həyatı və peşəkar fəaliyyəti yarımçıq olur.

Son illərdə kompüter elmləri alətləri və yeni informasiya texnologiyaları sürətlə təkmilləşir. İnformasiya xidmətləri sektoru fəal inkişaf edir. Onlar getdikcə daha müxtəlif olur və ən əsası getdikcə daha geniş əhali üçün əlçatan olur. İnformasiya xidmətləri insanlara bir çox biznes və məişət problemlərinin həllinə sərf olunan vaxta qənaət etməyə imkan verir, onlara öz vətəndaş hüquq və azadlıqlarını praktiki olaraq reallaşdırmaq üçün yeni imkanlar yaradır.

Çox xarakterikdir ki, bu gün istər inkişaf etmiş, istərsə də bir çox inkişaf etməkdə olan ölkələrdə əhaliyə getdikcə daha çox informasiya xidmətləri göstərilir. Onların təmin edilməsi xərcləri bələ-

diyyə, regional və respublika büdcələri tərəfindən ödənilir. Beləliklə, müasir insanın həyat keyfiyyəti getdikcə cəmiyyətin onu zəruri informasiya məhsulları və xidmətləri ilə təmin etmək qabiliyyəti, yəni cəmiyyətin informasiya keyfiyyəti ilə müəyyən edilir. Məhz buna görə də son illərdə informasiya yoxsulluğu, informasiya bərabərsizliyi, informasiya təhlükəsizliyi kimi yeni anlayışlar yaranmışdır. Bu anlayışlar bu gün tək-cə ayrı-ayrı insanlara münasibətdə deyil, həm də bütün dünya ölkələrinin və regionlarının inkişaf səviyyəsini xarakterizə etmək üçün istifadə olunur.

E.Tofflerin fikrincə, informasiya cəmiyyətində şəxsi, korporativ və milli sərvətin strukturu ilə bağlı tamamilə fərqli, ənənəvidən fərqli fikirlər olacaq. Əvvəllər şəxsi sərvətin əsas komponentləri maddi dəyərlər və pul hesab olunurdu ki, bu da insanlara tək-cə ilkin ehtiyaclarını ödəmək deyil, həm də arzularını və fəaliyyət planlarını həyata keçirmək imkanı verirdi. Yaxın gələcəkdə işlər tamamilə fərqli olacaq. Artıq bu gün insanların bir çox ehtiyac və istəkləri informasiya xidmətlərindən və texnologiyalarından, rabitə və telekommunikasiya vasitələrindən istifadə etmək bacarığı ilə bağlıdır [5,s.137]. Son illərdə bütün həyat tərzini öz məzmununa görə getdikcə daha çox informasiya xarakteri daşıyır və sivilizasiyanın inkişafındakı bu tendensiya, şübhəsiz ki, gələcəkdə də davam edəcəkdir.

2. İnnovativ texnologiyaların təhsil prosesinin keyfiyyətinə təsiri

Təhsil sahəsində innovativ fəaliyyətlər pedaqoji elmdə fəal müzakirə mövzudur, burada “yenilik” termini çoxmənalı və kifayət qədər qeyri-müəyyən şəkildə, hətta onun bayağılıq və ümumi anlaşılma illüziyasını yaratmaq dərəcəsinə qədər istifadə olunur. Təhsildə innovasiya cəmiyyətin daim dəyişən tələbatlarına uyğun inkişafının təbii və zəruri şərtidir [1].

Müasir pedaqoji təcrübədə ümumtəhsil müəssisələrində təhsil innovasiyalarından getdikcə daha çox istifadə olunur ki, bu da onları təhsil xidmətləri bazarında rəqabətqabiliyyətli edir. Sübut edilmişdir ki, təhsilin keyfiyyəti şəxsi inkişaf səviyyəsini müəyyən edir. Keyfiyyətli təhsilin yüksək səviyyəsinə nail olmaq o halda mümkündür ki, o, səmərəli idarə olunsun.

Təhsil müəssisələrində ilk dəfə istifadə olunan didaktik, tədris və idarəetmə innovativ ideyalarının

məcmusu əsasında pedaqoji innovasiyanı nəzərdən keçirmək məqsəduyğundur. Təhsil sistemində fəaliyyət göstərən pedaqoji innovasiyaların məlumat bazası təhlil edilərkən məlum olmuşdur ki, pedaqoji innovasiyalar əsasən müəlliflər tərəfindən keyfiyyətə yeni başa düşülən pedaqoji innovativ texnologiyalar formasında işlənmişdir.

Təhsil və idarəetmə innovativ texnologiyalarını özündə birləşdirən çoxkomponentli modelin pedaqoji innovativ texnologiyası. Qeyd edək ki, pedaqoji innovasiya müasir pedaqogikada 20-ci əsrin ortalarından mövcud olan yeni bir hadisədir.

Müasir innovativ texnologiyalar elmi biliklərin digər sahələrinin inkişafını əhəmiyyətli dərəcədə qabaqlayanlardır. Onların mənimsənilməsi həm regional, həm də beynəlxalq səviyyədə məlumatlara sürətli çıxış deməkdir.

İnnovasiya prinsipi bütün mərhələləri əhatə edən, onların uğur və səmərəliliyini müəyyən edən innovativ təhsil proseslərinin idarə edilməsinin təşkilində ümumi bir şey kimi qəbul edilir. Bu prinsiplərə aşağıdakılar daxildir: təhsil sisteminin vəziyyətinin mütəşəkkil innovativ dəyişməsi prinsipi, innovativ proseslərin axarının kortəbii mexanizmlərindən şüurlu şəkildə idarə olunanlara keçid prinsipi, təhsilin həyata keçirilməsi üçün informasiya, maddi-texniki, kadr təminatı prinsipi, innovativ təhsil proseslərinin əsas mərhələləri, innovativ sosial-pedaqoji mühitdə əks və ya dönməz struktur dəyişikliklərinin proqnozlaşdırılması prinsipi, innovativ təhsil proseslərinin davamlılığının artırılması prinsipi, təhsil sistemində innovativ proseslərin inkişafının sürətləndirilməsi prinsipi.

Müxtəlif tədqiqatların nəticələrinə əsasən, bu gün təhsil müəssisələrində aşağıdakı innovativ pedaqoji texnologiyalar tətbiq olunur: şəxsiyyət-yönümlü təlim və tərbiyə, vətəndaş təhsili, xüsusi təlim, qrup təhsil fəaliyyətinin təşkili texnologiyası, təlimin səviyyə diferensiasiyası nəzəriyyəsi, inkişaf təlim texnologiyası, informasiya texnologiyaları, proyektiv təlim, problemlə təlim, interaktiv texnologiyalar, yaradıcı şəxsiyyətin formalaşması texnologiyası, tədqiqat kimi təhsil texnologiyası, oyun texnologiyaları, təklif texnologiyası, təhsil müəssisəsinin kompleks idarə edilməsi texnologiyası.

Müsbət məqam ondan ibarətdir ki, təhsil müəssisələrinin innovativ fəaliyyətində tək-cə təhsil rəhbərləri və müəllimlər deyil, həm də psixoloqlar, sosial pedaqoqlar, valideyn icması da iştirak edir.

Tələbələrin özləri innovasiya proseslərinin fəal iştirakçılarıdır.

Beləliklə, təhsil sisteminin inkişafı kontekstində təhsil məkanında innovasiyaların sistemli şəkildə sınaqdan keçirilməsi və tətbiqi ilə səciyyələnən innovativ fəaliyyət mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Təhsil müəssisələrinin idarə edilməsində perspektivli innovativ texnologiyalara təhsil və idarəetmə proseslərinin iştirakçıları arasında münasibətlər sistemini, onlar arasındakı informasiya sistemini, onlarda qlobal düşüncə tərzinin formalaşdırılması sistemini keyfiyyətə dəyişdirən texnologiyaları aid etmək olar. Bu baxımdan müasir təhsil sistemində innovativ texnologiyaların tətbiqi üçün idarəetmə kadrlarının və professor-müəllim heyətinin yüksək keyfiyyətli hazırlanması aktual problem olaraq qalır.

3. Bacarıq və ya bilik? İnnovativ dünyada hansı mütəxəssislərə ehtiyac olacaq?

Hazırda təhsilin məzmununa iki əsas konseptual yanaşma mövcuddur: səriştə əsaslı və biliyə əsaslanan. Bunlardan birincisi Qərbi ölkələrinin təhsil sistemində üstünlük təşkil edir və son illərdə getdikcə geniş yayılıb. Bu yanaşma iqtisadiyyatın texnoloji modelinə yönəlib və Yaponiya, Cənubi Koreya, Sinqapur və belə iqtisadiyyata malik digər ölkələrdə öz effektivliyini sübut edib. Eyni zamanda, biliyə əsaslanan innovativ iqtisadi model üçün bu yanaşma kifayət qədər effektiv olmaya bilər. Fikrimizcə, bu gün təhsilin məzmununa səriştə əsaslı yanaşmadan istifadə edən bir çox Avropa ölkələri yaxın gələcəkdə yalnız nanotexnologiyalardan istifadə edə biləcəklər, lakin olmayacaq. Axı bunun üçün daha geniş elmi üföqlü və əhəmiyyətli dərəcədə yüksək fundamental hazırlığa malik mütəxəssislər lazımdır.

Xoşbəxtlikdən, müasir Azərbaycanda nanotexnologiyaların və digər yüksək texnoloji texnologiyaların inkişafı imkanları xeyli genişdir. Bu da məhz yerli ali məktəbi həmişə fərqləndirən bilik yanaşmasının təhsilin məzmununa daha geniş tətbiqi ilə bağlıdır. Bu o demək deyil ki, Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək modeli çox güman ki, qarışıq olacaq. O, müəyyən nisbətdə yuxarıda müzakirə edilən hər üç modelə əhatə edəcək: xammal, texnologiya və innovasiya. Ona görə də belə bir iqtisadiyyat üçün mütəxəssislər lazımi səviyyədə hazırlanmalıdır. Bununla belə, nəzərə almaq lazımdır ki, iqtisadiyyatın inkişaf vektoru son illərdə olduğu kimi xammal modelindən innovativ modelə yönəldilməlidir, əksinə deyil.

İnformasiya cəmiyyətinin inkişafı və təhsil problemləri. Müasir təhsil sisteminin əsas çatışmazlığı ondan ibarətdir ki, onun məzmunu informasiya cəmiyyətinin yeni şəraitində insanı həyata və fəaliyyətə hazırlamaq məqsədi daşımır. Üstəlik, cəmiyyətin informasiya sahəsində peşəkar fəaliyyət üçün lazımi sayda mütəxəssislərin hələ hazırlanmamasından danışıırıq. Daha önəmlisi odur ki, təhsil sistemi fərdin və cəmiyyətin yeni informasiya və elektron mədəniyyətinin formalaşmasına yönəlməmiş, bu gün artıq hər bir insanı əhatə edən, onun bütün həyat tərzini, bir çox dəyərlərini, adət-ənənə davranışını dəyişdirən yeni informasiya reallığına adekvatdır.

Söhbət təhsilin yeni fəlsəfi konsepsiyasına keçidin zəruriliyindən gedir, onun məqsədi ilk növbədə ali təhsilli insan olmaqdan, nəinki dar profilli mütəxəssis hazırlamaqdan ibarətdir. Bu konsepsiyanın mahiyyəti təhsil sisteminin bütün pillələrində tədris prosesinin məzmununu və metodikasını elə yenidən qurmaqdan ibarətdir ki, o, insanları yeni mövcudluq şəraitinə operativ şəkildə hazırlamaq, onlara elə bilik və bacarıqlar vermək qabiliyyətinə malik olsun. Bu onlara cəmiyyətin yeni sosial və informasiya mühitinə uğurla uyğunlaşmaq, yaşamaq və işləmək imkanı verəcəkdə [4,s.212]. Eyni zamanda, ilk növbədə, təhsil müəssisələrinin müəllim heyətinin yenidən hazırlanmasını təmin etmək, habelə magistratura və doktorantura pillələrində aparılan dissertasiya tədqiqatlarının istiqamətini və məzmununu əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirmək lazımdır. Bu problemlərin həllində elmin, təhsilin və istehsalın inteqrasiyasına əsaslanan ali peşə təhsilinin sistemli modernləşdirilməsini asanlaşdırmaq üçün universitetlər mühüm rol oynamalıdır.

Dövrümüzün qlobal problemlərinin inkişaf proseslərinin təhlili və sürətlə formalaşan informasiya cəmiyyətinin yeni şəraitində insanların uğurlu sosial adaptasiyası üçün malik olmalı olduğu əsas keyfiyyətlər [7] göstərir ki, perspektivli təhsil sistemi bir sıra keyfiyyətlərə malik olmalıdır.

Fərd və cəmiyyətin yeni informasiya mədəniyyəti. Bu gün strateji əhəmiyyətli və mürəkkəb vəzifə həm də cəmiyyətin yeni informasiya mədəniyyətinin formalaşdırılmasıdır [3,s.431]. Bu mədəniyyəti, ilk növbədə, cəmiyyətin elitar təbəqəsi: alimlər, universitetlərin müəllimləri və aspirantları, eləcə də artıq ali təhsil almış gənc mütəxəssislər mənimsəməli olacaqlar.

İnformasiya cəmiyyətinin inkişafının yaratdığı

imkanlardan səmərəli istifadə etmək üçün ölkədə insanlar lazımı səviyyədə hazırlanmalıdır. Milyonlarla vətəndaş informasiya cəmiyyətinə xas olan yeni mühitin sürətlə dəyişən şəraitində yaşamaq və işləmək üçün zəruri olan yeni bilik və bacarıqları davamlı olaraq əldə etmək imkanına malik olmalıdır. Təhsilin fəlsəfəsi də əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməli olacaq ki, bunda cəmiyyətin qlobal informasiyalaşdırılması prosesləri lazımı əksini tapmalıdır [3].

Bu gün informasiya cəmiyyətinin formalaşması onun innovativ inkişafı üçün prioritet istiqamət ola bilər və olmalıdır, çünki bu, ölkəmizin intellektual və insan potensialından səmərəli istifadə üçün yeni imkanlar açır.

İnformasiya və biliyin mənimsənilməsi, eləcə də geniş ictimaiyyət üçün sosial əhəmiyyətli informasiyanın əlçatanlığının təmin edilməsi qarşıdakı onilliklərdə sivilizasiyanın inkişafı üçün ən mühüm vəzifələrdəndir. Onların həlli insan potensialının inkişafı və səmərəli istifadəsinin, iqtisadiyyatın, elmin, təhsilin və mədəniyyətin inkişafının, eləcə də dünya birliyinin birgə səylərini tələb edən dövrümüzün bir çox qlobal problemlərinin həllinin zəruri şərtidir. Belə problemlərə hazırda mövcud sosial bərabərsizliyin şiddətinin azaldılması, məşğulluq problemlərinin həlli, insanların ümumi təhsil və mədəniyyət səviyyəsinin, habelə həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsi daxildir.

Təhlil göstərir ki, qlobal informasiya cəmiyyətində insanın mövcudluğu şəraiti onun üçün müasir təhsil sistemində hələ kifayət qədər nəzərə alınmayan və onun əhəmiyyətli dərəcədə modernləşdirilməsini tələb edən prinsiplial yeni imkanlar və yeni problemlər yaradır.

Yeni informasiya reallığı və sosial informatika. Cəmiyyətin qlobal informasiyalaşdırılması prosesinin inkişafının prinsiplial yeni nəticələrindən biri müasir insanı əhatə edən və onun həyat şəraitini kökündən dəyişdirən yeni informasiya reallığının formalaşmasıdır. Bu fenomen hələ də çox az öyrənilmişdir və buna görə də onun öyrənilməsi müasir elm və təhsilin aktual problemlərindən biridir.

Elmin bu yeni sosial ehtiyaca təbii reaksiyası, XX əsrin 80-ci illərinin ortalarında meydana çıxan və sosial informatika adlanan kompüter elmləri sahəsində yeni tədqiqat istiqamətinin formalaşması idi.

Bu istiqamətin banisi müasir anlayışda məşhur rus filosofu A.D.Ursul [8] sosial informatikanın əsas məqsəd və vəzifələrini müəyyənləşdirmək,

onları cəmiyyətin informasiyalaşdırılmasının qlobal problemi ilə əlaqələndirmək üçün konseptual yanaşma təklif etmişdir ki, bu prosesdə kompüter elminin ən mühüm nailiyyətlərinin "sosiallaşması" həyata keçirilir. O, əsərlərində göstərirdi ki, cəmiyyətin informasiyalaşdırılması prosesi öz mahiyyətinə görə sosial yönümlü olmalıdır. Eyni zamanda, informatika vasitələri və yeni informasiya texnologiyaları onda yalnız insana xidmət edən vasitə kimi çıxış edir ki, o, informasiyanı daha səmərəli mənimsəsin və ondan sosial tərəqqi məqsədləri üçün istifadə etsin. O, həm də cəmiyyətin informasiyalaşdırılması prosesinin kortəbii şəkildə inkişaf etməməli olan humanist yönümünün fundamental əhəmiyyətini qeyd edirdi.

Cəmiyyətin informasiyalaşdırılması prosesinin qanunauyğunluqlarının öyrənilməsinə və bu əsasda informasiya cəmiyyətinin formalaşdırılmasına dair elmi əsaslandırılmış konsepsiyaların, proqnozların və tövsiyələrin işlənilib hazırlanmasına, beynəlxalq, dövlət və elmi tədqiqatların aparılmasına yönəlmiş elmi tədqiqatlar kompleksinin aparılmasının aktuallığını müəyyən edən budur. Sosial informatika fundamental, tətbiqi elm kimi bəzi alimlərin sivilizasiyanın inkişafında yeni, daha yüksək mərhələ hesab etdikləri planetimizdə artıq yaranan qlobal informasiya cəmiyyətinin elmi əsasına çevrilməli olan bu problemlərin həllinə öz töhfəsini verməlidir.

İnformasiya fəlsəfəsi və informatikanın fəlsəfi problemləri. Son illərdə informatikanın fundamental elm və hərtərəfli elmi sahə kimi rolu xeyli artmışdır. Bu, informatika anlayış və metodlarından istifadə əsasında yeni elmi paradigmanın və yeni tədqiqat metodologiyasının formalaşdığı müasir elmin inkişafının özü məntiqi ilə bağlıdır. Eyni zamanda, obyektiv reallığın təzahürlərindən biri kimi informasiyanın konseptual mahiyyətinin öyrənilməsi zərurəti ən aktual problemlərdən biridir [6]. İnformasiya fəlsəfəsi sahəsində tədqiqatlar bu gün son dərəcə aktualdır, çünki onun nəticələri müasir elmi dünyagörüşünün formalaşması üçün zəruridir.

Müasir elmin inkişafında aktual olan fəlsəfi və elmi-metodoloji problemlərin təhlili [7,s.34] göstərir ki, bu problemlərdən biri də informasiyanın konseptual mahiyyətinin və mahiyyətinin dərk edilməsi problemdir. Tədqiqatlar göstərir ki, informasiya mürəkkəb sistemlərin özünü təşkili və təkamülü proseslərində əsas amildir. Üstəlik, bu ifadə həm canlı, həm də cansız təbiət üçün doğrudur və onun

dərk edilməsi müasir elmi dünyagörüşünün son dərəcə mühüm tərkib hissəsidir.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. "Azərbaycan Respublikasında informasiya cəmiyyətinin inkişafına dair 2014-2020-ci illər üçün Milli Strategiya" Konsepsiyası. "Azərbaycan" qəzeti. 02.04.2014-cü il.

2. "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası". Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 24 oktyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir. "Azərbaycan müəllimi" qəzeti, 25.10.2013-cü il, №41.

3. Nəzərov M.H. *Təhsil Fəlsəfəsi. Dərs vəsaiti*. Bakı: ADPU, 2022. 31 ç/v

4. Nəzərov M.H. *Innovativ iqtisadiyyatın inkişafında intellektual kapitalin rolu*// "Kooperasiya" elmi-praktik jurnal, AKU. Bakı 2022. №3(66).s.211-220

Rus dilində

5. Тоффлер Э., Тоффлер Х. *Революционное богатство: Как оно будет создано и как оно изменит нашу жизнь* / Пер. с англ. М. Султановой, Н. Цыркун. - М.: АСТ, 2008. - 569 с.

6. Колин К. К. *Инновационное развитие в информационном обществе и качество образования* // *Открытое образование*, 2009. № 3 (74). С. 63-72.

7. Соколов И.А., Колин К.К. *Новый этап информатизации общества и проблемы образования*. // *Информатика и ее применение*. - Т.2. - Том. 1. - 2008. - С. 34-43.

8. Урсул А. Д. *На пути к глобальному образованию* // *Открытое образование*, 2010. № 1 (78). С. 6878.

G. P. Mədədli

İnformasiya cəmiyyətində innovativ inkişaf və təhsilin keyfiyyəti

XÜLASƏ

Məqalədə həyat keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması problemləri qlobal informasiya cəmiyyətinin inkişafı prosesi nəzərdən keçirilir. Göstərilir ki, bu şəraitdə həyat keyfiyyətinin yüksəldilməsi üçün mühüm amillər informasiya xidmətləridir. Onlardan səmərəli istifadə etmək üçün orta məktəb səviyyəsində formalaşmalı olan elektron insan mədəniyyətini və cəmiyyəti inkişaf etdirməliyik.

Açar sözlər: *innovasiya, informasiya cəmiyyəti, təhsilin modernləşdirilməsi, təhsilin keyfiyyəti, bilik iqtisadiyyatı, səriştə.*

G. П. Мададли

Инновационное развитие и качество образования в информацион-ном обществе

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются проблемы повышения качества жизни в процессе развития глобального информационного общества. Показано, что информационные услуги являются важным фактором повышения качества жизни в этих условиях. Для их эффективного использования необходимо развивать электронную культуру человека и общества, которая должна формироваться на уровне средней школы.

Ключевые слова: *инновации, информационное общество, модернизация образования, качество образования, экономика знаний, компетентность.*

G. P. Madadli

Innovative development and quality of education in the information society

SUMMARY

The article considers the problems of improving the quality of life in the process of development of the global information society. It is shown that in these conditions, information services are important factors for improving the quality of life. In order to use them effectively, we need to develop the electronic human culture and society, which should be formed at the secondary school level.

Keywords: *innovation, information society, modernization of education, quality of education, knowledge economy, competence.*